

Vyvýšený had na poušti

Rožnov, Střítež: 14.4.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Nu 21, 4 – 9

Text: J 3, 14 – 15

Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.

Velký pátek zvěstuje Krista ukřižovaného. Kristus je na Velký pátek krucifixován, tedy fixován na crux – na kříž. Zpodobnění ukřižovaného nechybí snad v žádné katolické domácnosti. Pohled na něj má člověka upomínat na Ježíšovu oběť za nás. My evangelíci takové pomůcky moc rádi nemáme. Dáváme přednost zvěstovanému slovu. Citujeme přitom apoštola Pavla, který říká, že „víra je ze slyšení.“ Přesto sám Ježíš přirovnává své ukřižování k situaci, kdy umírajícího člověka zachraňoval spásný pohled víry. V nočním rozhovoru s Nikodémem, členem židovské rady, mluví Ježíš o svém ukřižování takto: „Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.“ Abychom pochopili význam tohoto přirovnání, musíme si připomenout, čeho se Ježíšova narážka týká.

Četli jsme o tom v prvním čtení ze 4. knihy Mojžíšovy. Když Izraelský lid na své cestě pouští do zaslíbené země přišel až do Zajordánie, začali opět Izraelci, jako už před tím miliónkrát reptat proti Bohu a proti Mojžíšovi a naříkat: „Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás na poušti umořili? Vždyť tu není chléb ani voda! Tato nuzná strava se nám už protiví.“ A tu čteme, že Hospodin poslal na lid ohnivý hady. Ti lid štípali, takže v Izraeli mnoho lidí pomřelo. Lid přišel k Mojžíšovi a přiznával: "Zhřešili jsme, když jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě. Modli se k Hospodinu, aby nás těch hadů zbavil." Mojžíš se tedy za lid modlil. Hospodin Mojžíšovi řekl: "Udělej si hada Ohnivce a připevni ho na žerd'. Když se na něj kterýkoli uštknutý podívá, zůstane naživu." Mojžíš tedy udělal bronzového hada a připevnil ho na žerd'. Jestliže někoho uštkl had a on pohlédl na hada bronzového, zůstal naživu.

Tolik starozákonní podklad pro Ježíšovu analogii. Podívejme se teď, v čem ta analogie spočívá. Ohniví hadi se v příběhu nevyskytli jen tak z ničeho nic. Jsou důsledkem reptání Božího lidu. Izraelci byli špatně naladěni, stěžovali si na těžké podmínky, měli pochybnosti o smyslu své cesty a ztratili důvěru v Mojžíšovo vedení. A začali naříkat: „Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás na poušti umořili? Ta nuzná strava se nám už protiví.“ A důsledkem této blbé nálady ve společnosti jsou ohniví hadi. Jak ale poznamenávají vykladači bible, tito hadi nepatří ani tak do oblasti zoologické, jako spíše mytologické. Latinské slovo ‘serpens’ – had – je překladem hebrejského slova ‘seraf’. Serafové jsou okřídlené duchovní bytosti. Smrtné uštknutí takovým serafem silně připomíná onoho pověstného hada v ráji. Před jeho ohnivými střelami se má křesťan, podle listu Efezským, bránit štítem víry. A právě absence víry způsobila, že Izraelci začali pochybovat o smyslu své cesty do zaslíbené země. Začaly se mezi nimi šířit jedovaté poznámky na adresu Hospodina a jeho služebníka Mojžíše. A takové jízlivé remcání, frflání a hurování otráví ovzduší v každé době a v každé společnosti. Působí jako jedovaté uštknutí přinášející jen záhubu. Izraelci na poušti sami sobě podráždili nohy, když ztráceli víru a když si malovali na růžovo svoji minulost strávenou v egyptském otroctví. Prorok Izaiáš dobře řekl: „Běda, synové umínění, utíkáte se do stínu Egypta. Do země soužení a tísně, kde jsou lvice a lvi mezi nimi, zmije a ohnivý létající had. Egyptská pomoc je prázdný přelud. Proto jsem je nazval: ‚Obluda vyřícená.‘“

Bratři a sestry, jak pomoci takovým otráveným lidem? Jak pomoci nám, kteří jsme všichni nakaženi jedem hříchu, všelijakou skepsí a pochybnostmi a postrádáme víru v Boha, který nás vede od počátku až do cíle? Nejprve je třeba jasně ukázat na náš hřích. Uvědomit si jej. A pak uvěřit, že i pro nás existuje naděje. Mojžíš, když se za lid modlil, ukázal mu Hospodin, co má

udělat. Řekl: „Udělej si hada Ohnivce a připevni ho na žerd'. Když se na něj kterýkoli uštknutý podívá, zůstane naživu.“ Mojžíš tedy udělal bronzového hada a připevnil ho na žerd'. Jestliže někoho uštkl had a on pohlédl na hada bronzového, zůstal naživu.

Bratři a sestry, je zvláštní, že uzdravující je právě pohled na zpodobnění naší bolesti, viny, na náš zbědovaný duchovní stav. Serafín, bronzový had, ztělesnění lidské viny, zviditelnění oné duchovní mocnosti zvané hřích, jehož jed přináší lidem zkázu, nyní visí na žerdi, a člověk se podvědomě brání na něj pohlédnout a podívat se mu s vírou do očí. Podívat se zpříma na svůj hřích a na jeho důsledky, to bolí. Jsou to přece naše hříchy a naše bolesti, které působí muka nám i druhým. Zkuste si to představit. Lidé, kteří podlehl duchovní nákaze hříchu, a svou vlastní blbou náladou přispěli k šíření tohoto jedu mezi ostatními, nyní vidí vlastní vinu a hřích vyvěšený na žerdi v podobě bronzového hada. Ten bronzový had je v tom pochopitelně nevinně. Ale toho, který nepoznal hřích, Bůh kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli záchrany.

Bratři a sestry, to co říkám o bronzovém hadovi nejsou náhodné věty, které mě napadly. Jsou to slova, která jsou v bibli řečena o Ježíši Kristu. Už prorok Izaiáš předpovídá, jaký bude lidský pohled na Božího služebníka, na Ježíše Krista. Izaiáš říká: Viděli jsme ho, ale byl tak nevhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.“ A samozřejmě i slovo apoštola Pavla, které už také zaznělo: „Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ i to je řečeno o Ježíši Kristu. Na ukřižovaném Ježíši Kristu vidíme důsledky lidského hříchu. Vidíme, kam to vede. Ale zároveň je to pohled naděje. Naše vina je přibita na kříž. Už na nás nemůže. Apoštol Pavel píše: „Když jste ještě byli mrtvi ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil. Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž. Tak odzbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu a slavil nad nimi vítězství.“ To je velkopáteční evangelium. Svůj hřích už klidně můžeme pověsit na hřebík, přesněji řečeno, přibít na kříž. Tam za mé hříchy umírá Ježíš. „On `na svém těle vzal naše hříchy´ na kříž, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti“ píše apoštol Petr, „Jeho rány vás uzdravily.“

A tak, kdykoliv se katolický křesťan podívá na krucifix, činí tak podobně, jako Izraelci na poušti, kteří se s vírou dívali na bronzového hada. Evangelický křesťan v pozadí tuší a někdy i hledá skryté nebezpečí. Uvědomuje si, že přece skutečnou záchranu nepřinesl Izraelcům viditelný had z bronzu, ale neviditelný Hospodin. Stejně tak ani spásu v křesťanském smyslu nepůsobí křížek na zdi, ale živý Ježíš Kristus. Pokušení přisuzovat symbolům magickou moc je však staré jako lidstvo samo. A tak Izraelci časem začali místo Hospodina uctívat onu sochu bronzového hada. Proto král Chizkijáš, významná postava starozákonní reformace na přelomu 7. a 8. stol. př. Kr., musel učinit, co bylo nutné. Na kusy roztloukl bronzového hada, kterého udělal Mojžíš a jemuž až do oněch dnů Izraelci pálili kadidlo. Škoda. Pro historiky a archeology je to jistě bolestná ztráta. Inu, padl za oběť reformaci. Koneckonců, bronzový had v tom nebyl sám. Stejně tak byl symbol spásy reformací roztlučen na padrt' i pro evangelíky.